

**Norsk uke /
Norský týden
v Ponrepu**

**21/05 – 27/05
2015**

**Kino,
kde se
promítají
filmy**

Norsk uke neboli Norský týden pořádá Národní filmový archiv ve spolupráci s Norskou národní knihovnou, která pro tuto přehlídku zapůjčila filmové kopie. Filmy vybral Eirik Frisvold Hanssen a většinu z nich před projekcí uvede.

Norský týden v Ponrepu je dalším krokem ve spolupráci NFA a Norské národní knihovny, započaté již v loňském roce na projektu Digitální restaurování českého filmového dědictví. Tento projekt stejně jako přehlídka se těší podpoře grantu Islandu, Lichtenštejska a Norska a jsou spolufinancovány Ministerstvem kultury ČR. Norský týden v Ponrepu podpořilo také Velvyslanectví Norského království v Praze.

Více informací na eea.nfa.cz

Norská kinematografie i filmová kultura se od počátku našeho století dramaticky proměnila. Jen málokterá evropská země zažila v nedávné době takový rozmach filmové produkce. Za posledních pět let bylo do kin uvedeno téměř sto padesát norských celovečerních filmů. Vzhledem k počtu obyvatel Norska, jenž činí pět milionů, jde o pozoruhodné množství. Několik z těchto nových filmů sklídilo mezinárodní úspěch – a to jak na festivalech, tak při distribuci v artkínech.

V průběhu minulého století byla filmová produkce v Norsku daleko skromnější. Ještě v druhém desetiletí prakticky neexistovala. V dalších obdobích norská kinematografie žila vlastně neustále ve stínu skandinávských sousedů. I když se v norské kinematografii objevilo několik originálních tvůrců a podařilo se natočit vynikající filmová díla, nikdy norští filmaři nedosáhli takové světové proslulosti jako Švéd Ingmar Bergman, Dán Carl Theodor Dreyer nebo Fin Aki Kaurismäki.

Dvacátá léta minulého století znamenala v norské kinematografii hledání „národního“ stylu, které se zaměřovalo na zobrazení výjimečnosti norské přírody a folklórních tradic. Často šlo o adaptace oblíbených literárních děl s rozmanitou sociální tematikou. Ve třicátých letech se norský filmový průmysl už stabilizoval a profesionalizoval. Vznikala řada zajímavých snímků nejrůznějších žánrů a své filmy začal točit jeden z nejdůležitějších režisérů norské kinematografie, Tancred Ibsen (mimořadně vnuk dvou nejvlivnějších norských spisovatelů 19. století, Henrika Ibsena a Bjørnstjerne Bjørnsona).

V prvních dvou desetiletích po druhé světové válce se některé z norských filmů snažily reagovat na zkušenosti s nacistickou okupací, ale objevují se i populární komedie a na závažnosti získávají také společenská dramata. Modernistické experimenty v norských filmech tohoto období jsou patrné především u režisérů Erika Løchena, Pála Løkkeberga, Knuta Erika Jensena a Arilda Kristoa. Nejvýznamnějším a nejproduktivnějším filmovým tvůrcem se v této době stal Arne Skouen, jenž se prosadil i jako novinář a úspěšný spisovatel.

Sedmdesátá a osmdesátá léta byla obdobím, kdy norské kinematografii – v mezinárodním kontextu poněkud neobvykle – dominovaly filmařky. Mezi nejproduktivnější režisérky patřily Anja Breienová, Vibeke Løkkebergová a Laila Mikkelsenová. V jejich významných filmech se odrážejí osobní zkušenosti, genderové problémy i otázky mocenských struktur. Osmdesátá léta přinesla mnoho filmů, jež byly ovlivněny mezinárodně populárními žánrovými konvencemi v čele se snímkem **Stopař (Veiviseren)**, r. Nils Gaup, 1987) nominovaným na Oscara a zároveň prvním filmem sámské produkce. Od konce devadesátých let minulého století norskou kinematografii charakterizuje rozmanitá kombinace oblíbených žánrových filmů (u mezinárodního publika slaví úspěch především horory) a umělecky orientovaná tvorba. Norská filmová produkce stabilně roste a dostává se jí mezinárodního ohlasu.

Sedm filmů vybraných pro tuto přehlídku ve zkratce zachycuje historický vývoj téměř osmdesáti let norské kinematografie (1929–2006) a odhaluje nakolik je ovlivněna soudobými mezinárodními trendy – a to jak v rovině sociální, tak stylové. Ve všech těchto filmech se však zrcadlí osobitý norský úhel pohledu. Ten je patrný ze specifických společenských a politických témat poválečného sociálně demokratického Norska, a to u filmů tak odlišných, jako jsou právě **Manželky** či **Povídky z kuchyně**. Norská kinematografie vždy vynikala v citlivém zachycení pocitu určitého místa. Přírodní prostředí zobrazené ve vybraných filmech – hory, sníh a půlnoční slunce – se nikdy neomezuje pouze na dekorativní pozadí. Naopak postavy ve filmech, jako je **Hon** nebo **Insomnie**, krajinu přímo prožívají... a to se nabízí i divákům.

Norský týden v Ponrepu uvádí němý velkořím **Laila** (1929), hravý modernistický milostný trojúhelník **Hon** (1959), revizionistické líčení válečných traumat **Studené stopy** (1962), legendární feministickou klasiku **Manželky** (1975), psychologický thriller **Insomnie** (1997), mírně surrealistickou komedii **Povídky z kuchyně** (2003) a satirickou charakterovou studii **Repríza** (2006).

Čtvrtek 21/05

18.00 George Schnéevoigt / **Laila** / Laila /

Norsko 1929 / hrají: Mona Mårtensonová, Tryggve Larssen, Harald Schwenzen / CZT / 165 min. / 35mm

Sámská rodina žijící v nejsevernější části země zachrání život malé holčičce, dá jí jméno Laila a stará se o její výchovu. Jako mladá žena se Laila zamiluje do norského obchodníka, a film se tak stává dramatem o kulturní a etnické identitě na pozadí jednoho z dominantních témat norské kinematografie dvacátých let – lásky napříč třídami a skupinovou příslušností. Film **Laila** se natáčel v severním Norsku, režíroval ho dánský filmař a v titulní roli se objeví švédská herečka (Mona Mårtensonová). Stal se nejdražším norským němým filmem. Zároveň je příkladem mezinárodní povahy norské filmové tvorby a tvůrčí spolupráce skandinávských zemí v éře němého filmu.

Pátek 22/05

17.30 Erik Løchen / **Hon** / Jakten /

Norsko 1959 / hrají: Rolf Søder, Bente Børsumová, Tor Stokke / CZT / 94 min. / 35mm

První z pouhých dvou celovečerních filmů v režii Erika Løchena, jednoho z nejvýraznějších a nejoriginálnějších norských filmařů. **Hon** pojednává o milostném trojúhelníku zasazeném do strohé horské krajiny a částečně i do Osla. Napůl mučivé drama, napůl ironická brechtovská komedie. Díky hravému užití retrospektiv, mluvených komentářů a několika vyprávěčů nabízí chybějící propojení sebereflexe nejbáznivějších hollywoodských komedií čtyřicátých a padesátých let a modernistických postupů francouzské nové vlny.

Sobota 23/05

20.00 Anja Breienová / **Manželky** / Hustruer /

Norsko 1975 / hrají: Anne Marie Ottersenová, Katja Medbøeová, Frøydis Armand / CZT / 84 min. / 35mm

Feministická klasika a jeden z nejdiskutovanějších norských filmů minulého století. Vznikl jako přímá reakce na snímek Johna Cassavete **Manželé** (1970). Snímek je natočen v dokumentárním stylu direct cinema, přičemž sleduje tři ženy, které dělají totéž jako manželé ve výše zmíněném filmu – putují městem a nechají se strhnout momentálními podněty, aniž by braly ohledy na své rodiny. **Manželky** jsou také prvním snímkem trilogie, jež představuje jedinečný projekt v norské filmové historii. Navazující díly vznikly o deset a dvacet let později, a tak trilogie odráží proměny sociálního a kulturního kontextu sedmdesátých,

osmdesátých a devadesátých let minulého století především s ohledem na role jednotlivých pohlaví.

Neděle 24/05

17.30 Arne Skouen / **Studené stopy** / Kalde spor /

Norsko 1962 / hrají: Toralv Maurstad, Henny Moan, Alf Malland / CZT / 96 min. / 35mm

V prvních dvou desetiletích po druhé světové válce vzniklo několik filmů pojednávajících o nacistické okupaci Norska. Jedním z nejlepších, a jistě nejmrazivějších, je film **Studené stopy**. Patnáct let po válce se muž vrací do boudy v horách, kde se kdysi podílel na přesunu skupiny lidí na útěku, kteří následně zahynuli. Namísto důrazu na hrdinství hnutí odporu, který najdeme ve většině válečných snímků, se Arne Skouen – velice produktivní a sociálně uvědomělý režisér – rozhodl rozebrat odboj retrospektivně a vychází z témat selhání, viny, zrady a traumatu.

Pondělí 25/05

20.00 Erik Skjoldbjærg / **Insomnie** / Insomnia /

Norsko 1997 / hrají: Maria Mathiesenová, Stellan Skarsgård, Sverre Anker Ousdal / CZT / 96 min. / 35mm

Jeden z mnoha norských filmů, ve kterých se objevuje švédský herec Stellan Skarsgård. V tomto morálně význačném psychologickém thrilleru ze severního Norska, který je zároveň specificky skandinávský, ale také jednoznačně ovlivněný americkými žánrovými konvencemi, hraje detektiva, jenž se ocitne v neznámém prostředí, aby vyřešil místní vraždu. Za jeho nespavostí stojí slunce, které v letních měsících na severu svítí dvacet čtyři hodin denně, i plíživá vlna, která se dostavuje s pokračujícím vyšetřováním. Snímek **Insomnia** sehrál zásadní roli pro obnovení mezinárodního zájmu o norskou kinematografii konce devadesátých let minulého století. V roce 2002 bylo do kin uvedeno hollywoodské přepracování v režii Christophera Nolana s Al Pacinem a Robinem Williamsem.

Úterý 26/05

20.00 Bent Hamer /

Povídky z kuchyně / Salmer fra kjøkkenet /

Norsko – Švédsko 2003 / hrají: Joachim Calmeyer, Tomas Norström, Bjørn Floberg / CZT / 95 min. / 35mm

Příběh filmu se odehrává v padesátých letech minulého století, kdy skupina švédských expertů přijíždí do Norska, aby pozorovala a zaznamenala chování svobodných mužů

v jejich kuchyních. Snaží se totiž vytvořit efektivní pravidla uspořádání kuchyňských linek pro danou zákaznickou skupinu. Režisér precizně a rafinovaně zachycuje postupně vznikající komunikaci mezi jedním z výzkumníků a „objektem“ jeho pozorování, která se odehrává na omezeném prostoru malé kuchyně. Film je vlídnou komedií o mužské osamělosti a podivných kulturních střetech.

Středa 27/05

20.00 Joachim Trier / **Repríza** / Reprise /

Norsko 2006 / hrají: Anders Danielsen Lie, Espen

Klouman Høiner, Viktoria Wingeová /

CZT / 105 min. / 35mm

Joachima Triera, nejvýraznější tvůrčí osobnost současného norského filmu, zřetelně ovlivnil především François Truffaut. Trierův celovečerní debut představuje největší mezinárodní úspěch norské kinematografie v novém století. Snímek, zároveň satirický i láskyplný, dojemný i velmi vtipný, je jiskřivým portrétem jedné generace a věnuje se přátelství a lásce, literárním ambicím i duševnímu onemocnění. Děj se odehrává v Oslu a v Paříži a sleduje příběh dvou začínajících spisovatelů v přerušovaných útržcích se skoky na časové ose a střídajícími se úhly pohledu, alternativami, jak by se události mohly vyvíjet.

Eirik Frisvold Hanssen, který připravil tuto přehlídku, je vedoucím filmové a televizní sekce v Oddělení výzkumu a zpřístupňování Norské národní knihovny v Oslu. Doktorát v oboru filmových studií obhájil na Stockholmské univerzitě v roce 2006 a ve Stockholmu rovněž působil v Archivu Ingmara Bergmana. Publikuje v akademických časopisech a sbornících; zabývá se zejména vztahem barvy a kinematografie, klasickou filmovou teorií, technikou a intermedialitou. Aktuálně připravuje knihu o norských expedičních filmech.

kino
národního
Ponrepo
filmového
archivu

Norsk uke / Norský týden v Ponrepu

Ponrepo – kino Národního filmového archivu
Bartolomějská 11, 110 00 Praha 1

Přehlídku připravil a texty napsal
Eirik Frisvold Hanssen

Překlady
Zuzana Veselá

Sazba a grafický design
Björgen Mjerdalen

Produkce
Tomáš Žůrek

Norský týden byl podpořen grantem z Islandu,
Lichtenštejnska a Norska a je realizován jako bilaterální
aktivita v rámci projektu Digitální restaurování
českého filmového dědictví.

© NFA 2015
www.nfa.cz
eea.nfa.cz

KINO
NÁRODNÍHO
Ponrepo
FILMOVÉHO
ARCHIVU

MINISTERSTVO
KULTURY

Nasjonalbiblioteket

Kino
Národního

Ponrepo

filmového

archivu

